

Başvuru Numarası : 2022/200
Toplantı Tarihi/Sayısı : 1.6.2022/15
Karar Numarası : 2022/323
Başvuran : A. B.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. COVID-19 salgını sebebiyle verilen izin döneminde suç işlediği gerekçesiyle kapalı ceza infaz kurumunda kalmasına karar verilen başvuranın haksızlığa maruz kaldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle: 06.05.2021 tarihinde tutuklanarak ceza infaz kurumuna getirildiğini, Covid-19 sürecinde izinli olarak dışarıda bulunduğu sürede suç işlediği gerekçesi ile 20 gün hücre cezası ve 1 yıl disiplin cezası aldığını iddia etmektedir. Mahkeme tarafından suçsuz bulunmuş olmasına rağmen Kurum İdare Gözlem Kurulunca, Mahkeme kararının hiçe sayıldığını ve özgürlüğünün haksız yere kısıtlandığını, ceza infaz kurumunda bulunduğu süre zarfında ise disiplin cezası gerektirecek herhangi bir davranışta bulunmadığını ifade etmektedir. İdare Gözlem Kurulunca hakkında verilen disiplin cezasının kendisini ve ailesini mağdur ettiğini ve İdarenin söz konusu kararının kaldırılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Mersin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü ise yazılı görüşünde özetle: başvuranın Kırıkhan Açık Ceza İnfaz Kurumu hükümlüsü olduğunu ve Covid-19 iznindeyken 06.05.2021 tarihinde "*kasten öldürme*" suçundan tutuklanarak Kurumca teslim alındığını, Kırıkhan Açık Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu Başkanlığının 18.05.2021 tarihli ve 2021/... sayılı kararı ile 20 (yirmi) gün süreyle başvuranın "*Hücreye Koyma*" cezasıyla cezalandırıldığını, Kırıkhan İnfaz Hâkimliğinin 14.06.2021 tarihli ve 2021/... Esas 2021/... sayılı kararı ile ve Kırıkhan Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 2021/... değişik iş numaralı kararı ile başvuranın itirazının reddine karar verildiğini, hükümlü hakkında verilen disiplin cezası kararının 07.07.2021 tarihinde kesinleşerek hücre cezasının infazına başlanıldığını ve 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 48'inci maddesinin dördüncü fıkrasının (f) bendi gereği yasal kaldırma tarihi olan 28.07.2022 tarihine kadar iyi hallilik süresinin beklenildiğini belirtmiştir.

4. Muhataptan alınan yazılı görüş 25.03.2022 tarihli yazımız ile başvurana iletilerek yazılı görüş istenmiş; ancak başvuran süresi içinde yazılı görüşünü sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Anılan Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*inceleme ve araştırmaya*

geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması” gerekmektedir. Aynı fıkranın (ç) bendine göre; başvuru, “Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı” yönünden incelenir.

8. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesine göre; “Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; “özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda, başvuranın COVID-19 salgını sebebiyle verilen izin döneminde suç işlediği gerekçesiyle aldığı disiplin cezasının dolayısıyla haksızlığa maruz kaldığı iddiası ve muhatap kurumun yanıtları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte ele alınıp değerlendirilmiştir.

10. 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi halin belirlenmesi” başlıklı 89’uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; “Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.” Aynı maddenin yedinci fıkrasına göre, “İdare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmelere esas olacak ilkeler ve kurulun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları ile tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir.”

11. 29.03.2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 109’uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; “Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.” Aynı maddenin altıncı fıkrasına göre; “Açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri bir yılı geçemez.”

12. 29.12.2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in “Kurulun inceleme ve değerlendirme esasları” başlıklı 16’ncı maddesinin birinci fıkrasına göre; “Hükümlüler ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında; idare ve gözlem kurulu tarafından, iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulur.” Aynı Yönetmelik’in “Kurul kararları” başlıklı 17’nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; “Açık ceza infaz kuruma ayrılmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıvermeye dair değerlendirmede hükümlünün iyi hâlli olmadığına karar verilmesi durumunda, hükümlü hakkında yapılacak bir sonraki değerlendirme tarihi kararda açıkça

belirtilir. Yeniden değerlendirme süresi üç aydan az, bir yıldan fazla olamaz.” Yönetmelik’in “Kararlara karşı başvuru” başlıklı 39’uncu maddesine göre; “İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6 ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir.”

13. 16.05.2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu’nun “İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar” adlı 6’ncı maddesinin altıncı fıkrasına göre; “İtiraz, infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır.”

14. İnceleme sonucunda, başvuranın Covid-19 izninde iken 06.05.2021 tarihinde “kasten öldürme” suçundan tutuklanarak Kurumca teslim alındığı, Kırıkhan Açık Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu Başkanlığının 18.05.2021 tarihli ve 2021/... sayılı kararı ile 20 (yirmi) gün süreyle başvuranın “Hücreye Koyma” cezasıyla cezalandırıldığı, Kırıkhan İnfaz Hâkimliğinin 14.06.2021 tarihli ve 2021/... Esas 2021/... sayılı kararı ile ve Kırıkhan Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 2021/... değişik iş numaralı kararı ile başvuranın itirazının reddine karar verildiği ve disiplin cezasının kesinleştiği tespit edilmiştir.

15. Sonuç olarak, somut olayda alınan kararlara karşı başvuran tarafından İnfaz Hâkimliği nezdinde yasal itiraz hakkının kullanıldığı, yapılan inceleme sonucu söz konusu itirazın reddedildiği, ayrıca anılan karara karşı Ağır Ceza Mahkemesine itiraz yoluna başvuruda bulunulduğu ve bu itirazının da reddedildiği anlaşılmıştır. Dolayısıyla bu aşamada usulüne uygun olarak verilen ve kesinleştiği anlaşılan başvuruya konu disiplin cezasının haksızlık teşkil edip etmediği hususu, 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar olarak belirtilen ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında değerlendirilememektedir. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte incelendiğinde; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 48’inci maddesine göre Kurumun görev alanına girmeyen başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

16. Anılan Yönetmelik’in 67’nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; “Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” Açıklanan gerekçeler doğrultusunda mevcut başvurunun 67’nci maddesinin ikinci fıkrası gereği **kabul edilmez** olduğuna karar verilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 01.06.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTI

Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ

Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE

Üye

